

28.03.2018

nr RPW 3715/2018 zak P

03980200029433
RPW/9715/2018 P
2018-03-28

MINISTER

Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 26.03.2018 r.

DSR.I.0700.15.2018.PW
DP.II.0702.2.7.2018.MMa

Pan
Robert Mamątow

Przewodniczący
Komisji Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji

W odpowiedzi na pismo z dnia 27 lutego 2018 r., znak: BPS.DKS.KPCPP.0330.211.2018, dotyczące petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej ochrony polskich rodzin w sprawach międzynarodowych, w tym całkowitego zakazu wydawania za granicę dzieci polskich do adopcji (P9-51/17), uprzejmie informuję;

Polska jest sygnatariuszem Konwencji z dnia 29 maja 1993 r. o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego, tzw. konwencji haskiej, (Dz. U. 2000, Nr 39, poz. 448), natomiast Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, wykonuje zadania organu centralnego, wyznaczonego zgodnie z art. 6 wymienionej Konwencji.

Zadania związane z organizacją adopcji, w tym adopcji międzynarodowej, są zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej realizowanym przez marszałka i monitorowanym przez władze centralne.

Rząd Pani Premier Beaty Szydło, po blisko 22 latach od dnia wejścia w życie w Polsce wspomnianej na wstępie Konwencji, podjął na początku roku 2017 decyzję dotyczącą

ograniczania adopcji z przemieszczeniem dzieci poza granice Polski. Decyzja ta wynikała z głębokiego przekonania o możliwości znalezienia w Polsce właściwego, stabilnego zastępczego środowiska rodzinnego dla wielu dzieci zakwalifikowanych do adopcji. Oferowane dzisiaj polskim rodzinom efektywne narzędzia wsparcia i troska, jaką rząd polski otacza rodziny wychowujące dzieci, w tym również rodziny zastępcze, dają gwarancję zabezpieczenia dobrostanu większości dzieci pozbawionych opieki własnych rodziców w Polsce.

Należy zauważyć, że Konwencja o Prawach Dziecka w art. 21 wprowadza zasadę subsydiarności adopcji zagranicznych. Zapis ten zobowiązuje Państwa - Strony do traktowania adopcji związanej z przeniesieniem dziecka do innego kraju, jako zastępczy środek opieki nad dzieckiem, jeżeli nie może być ono umieszczone w rodzinie zastępczej lub adopcyjnej, lub nie można mu zapewnić w żaden inny odpowiedni sposób opieki w kraju jego pochodzenia.

Podjęta przez polski rząd decyzja, o której mowa na wstępie, nie oznacza całkowitej rezygnacji z rozwiązań, jakie daje ratyfikowana przez Polskę Konwencja o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego, ale prowadzi do maksymalnej redukcji liczby tego rodzaju przysposobień. Prowadzone aktualnie procedury adopcji z przemieszczeniem poza granice Polski ograniczają się jedynie do przypadków szczególnych, dotyczących zwłaszcza łączenia rodzeństw, adopcji wewnątrzrodzinnych, szczególnych sytuacji zdrowotnych i życiowych dzieci, czy adopcji przez obywateli polskich mieszkających poza granicami kraju.

Zgodnie z prawodawstwem polskim sytuacja dziecka jest monitorowana przez ośrodki adopcyjne pod kątem ewentualnego pozyskania rodziny w kraju na każdym etapie procedury, w tym także nawet na końcowym etapie procedury adopcji zagranicznej. Ostateczną decyzję o przysposobieniu dziecka przez osoby mające miejsce zwykłego pobytu poza granicami Polski podejmuje sąd. Należy jednak zaznaczyć, iż procedurę adopcyjną realizuje szereg niezależnych od siebie podmiotów, które dokładają wszelkich starań, aby zbadać, czy ten rodzaj przysposobienia leży w najlepszym interesie dziecka.

Należy także zauważyć, że w bieżącym roku podjęto decyzję o konieczności dokonania przez Wojewódzki Ośrodek Adopcyjny w Warszawie ponownej analizy sytuacji dzieci już zakwalifikowanych do adopcji zagranicznej. Decyzja ta miała na celu

wyeliminowanie sytuacji, w których dzieci - mając zapewnione stabilne środowisko zastępcze w kraju - byłyby zakwalifikowane do adopcji zagranicznej.

Jak wynika z danych statystycznych za 2017 r. przeprowadzona przez Wojewódzki Ośrodek Adopcyjny w Warszawie rekwalifikacja zmniejszyła liczbę dzieci uprzednio kwalifikowanych do adopcji zagranicznej. Z powyższych danych statystycznych wynika, że nastąpił także spadek liczby nowych dzieci zakwalifikowanych do adopcji zagranicznej.

Z informacji przekazanych przez Wojewódzki Ośrodek Adopcyjny w Warszawie, w 2017 r. rekwalifikowano 857 dzieci, w tym zakwalifikowano powtórnie do adopcji międzynarodowej 469 z nich, a dla 388 nie wydano ponownej kwalifikacji do adopcji międzynarodowej.

Z powyższych danych statystycznych wynika, że nastąpił także spadek liczby nowych dzieci zakwalifikowanych do adopcji zagranicznej. Pierwotną kwalifikację przeszło w tym czasie 310 nowych dzieci, z czego do adopcji zagranicznej zakwalifikowano 208 dzieci.

Z analogicznych danych statystycznych za 2016 r. wynika, że wówczas do adopcji zagranicznej zakwalifikowano aż 759 dzieci.

Od 1 sierpnia 2017 r. również resort rodziny, pracy i polityki społecznej bierze udział w opiniowaniu zasadności kwalifikacji do przysposobienia międzynarodowego polskich dzieci, tak aby wyeliminować sytuacje, w których dzieciom czynione byłyby nadzieje o możliwej adopcji zagranicznej, a z uwagi na nowe zasady, nie mogłoby do niej dojść. Wzmocnione zostały także wymogi odnoszące się do gromadzonych na etapie kwalifikacji do adopcji zagranicznej dokumentów dziecka, w tym między innymi opinii opiekunów prawnych, rodzin zastępczych, czy też informacji o stosunku dziecka do adopcji. Szczególnie dokładnie badana jest także sytuacja rodzeństwa dziecka i co do zasady nie ma zgody na rozdzielanie rodzeństw przebywających w pieczy zastępczej.

Z informacji rzeczowo – statystycznej na temat działalności ośrodków adopcyjnych w zakresie przysposobienia w 2017 r. przekazanej do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wynika, także jednoznacznie, że znacząco obniżyła się liczba adopcji międzynarodowych w stosunku do roku ubiegłego. Znajduje to także potwierdzenie w danych statystycznych Ministerstwa Sprawiedliwości z których wynika, że w I połowie 2017 r. przez osoby zamieszkałe za granicą przysposobionych zostało 66 dzieci, natomiast w analogicznym okresie 2016 roku było ich 146.

Należy przy tym zaznaczyć, że w okresie przejściowym, tj. tuż po podjęciu przez rząd decyzji o ograniczeniu adopcji z przemieszczeniem poza granice kraju, część procedur była prowadzona w oparciu o stare zasady, ale dotyczyły one przede wszystkim procedur w toku,

w których wcześniej nastąpił już dobór rodziny dla dziecka i z uwagi na jego dobro, procedurę należało kontynuować według dotychczas obowiązujących zasad.

Losy adoptowanych dzieci monitorowane są poprzez raporty postadopcyjne, które zagraniczne agencje adopcyjne akredytowane w Polsce oraz organy centralne współpracujące ze stroną polską przesyłają do ośrodka adopcyjnego pośredniczącego w procedurze adopcyjnej. Od maja 2017 roku określono nowe zasady obowiązujące w postępowaniu postadopcyjnym:

1. Konieczność przesyłania przez pośredniczącą agencję adopcyjną lub organ centralny do Katolickiego Ośrodka Adopcyjnego w Warszawie, jako ośrodka upoważnionego do prowadzenia procedur adopcji międzynarodowej, raportów z przeprowadzanych wywiadów postadopcyjnych (wraz ze zdjęciami dziecka) raz na rok przez okres trzech lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia o przysposobieniu, a po upływie tego okresu, raz na trzy lata, aż do osiągnięcia przez dziecko pełnoletności;

2. Konieczność wyrażania przez kandydatów do adopcji dziecka, na piśmie, zgody na kontakt z dzieckiem za pośrednictwem środków umożliwiających porozumiewanie się na odległość (telefon, skype, e-mail) przez pracowników Katolickiego Ośrodka Adopcyjnego w Warszawie lub przez pracowników polskiego organu centralnego oraz zgody na wizyty w miejscu zamieszkania dziecka, realizowane przez polskie służby konsularne lub inne osoby upoważnione przez organ centralny przez okres 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia o przysposobieniu.

W sytuacji, kiedy do polskiego organu centralnego docierają sygnały dotyczące możliwych nieprawidłowości na etapie prowadzonej procedury adopcyjnej lub postadopcji są one monitorowane we współpracy z Polskimi służbami konsularnymi oraz służbami społecznymi państwa w którym dziecko przebywa, tak, aby w możliwie najszerszym zakresie zabezpieczyć jego dobro.

Jednocześnie informuję, że w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przygotowywany został projekt nowelizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym również w odniesieniu do usprawnienia procedur adopcyjnych. Projekt ten znajduje się aktualnie na etapie uzgodnień wewnętrznych.

Z poważaniem

Bartosz Marczyk
PODSEKRETARZ STANU